

[Poul Dam.]

Det er noget andet end det at køre videre med det gamle og skære ned på det nye. Jeg tror, jeg er enig i princippet med hr. Niels Helveg Petersen om dette; jeg er bange for, at vi i praksis er noget uenige.

Vi har tidligere fra SFs side gjort opmærksom på de syge sektorer i dansk samfundsliv, hvor en indsats efter vor mening er nødvendig. Jeg skal bare nævne det, for vi har talt om dem så tit, de er velkendte. Det er udgifterne til militærvæsenet og til alle de afledede områder, militærnægterområdet som det vigtigste af dem. Det er hele spørgsmålet om landbrugsstøtten, som er dyr og af tvivlsom nytte i den nuværende form. Det er hele spørgsmålet om byggeriet, hvor en bedre planlægning af byggeriet, en billigarelse af byggeriet, på lang sigt ville være en besparelse. Det er spørgsmålet om en rationalisering af den offentlige administration, herunder naturligvis også en rationalisering af de krav, som man herfra stiller til den offentlige administration, for en gang imellem går der jo krav igennem, som man burde sige nej til, fordi de bliver for dyre, når de skal gennemføres administrativt.

Men jeg kan nævne endnu en syg sektor: erhvervslivet, produktionen. Denne regering har — således som for resten de fleste regeringer i de senere år — ikke nogen industri- og erhvervspolitik. Vi har et afgørende problem med kapitaldannelsen i erhvervslivet: der er i hele den økonomiske situation ingen impulser, der virkelig kan støtte opsparingen, og derved tænker jeg ikke på forskellige fiduser, man kan lave ved hjælp af banker og sparekasser, men jeg tænker på en tro på den økonomiske udvikling som helhed, som kan gøre det rimeligt at forvente sig et udbytte på længere sigt af en opsparing. Der mangler en forståelse af, at man fra det offentliges side vil kunne investere i erhvervslivet til gavn for hele produktionen, og at man ganske særlig gennem en styrende indsats vil kunne hjælpe med til, at kapitalen bliver dannet på en bedre måde og bliver anvendt på en bedre måde.

Der gøres for lidt for produktiviteten, og her vil jeg pege på de gammelkendte ting, ting, som alle taler om, men som ingen gør noget virkeligt ved: spørgsmålet om en virkelig trivsel på arbejdspladsen, om en virkelig medindflydelse for de ansatte, det, som

under nutidens forhold må være forudsætningen for, at man virkelig kan få produktiviteten sat i vejret.

En sjette syg sektor er skattesektoren. Vor ordfører på dette område har tit nok talt om den, og jeg skal holde mig til et par enkelte bemærkninger. Det må være et mål for ethvert samfund at gøre det muligt, som Vilh. Buhl i sin tid sagde: man skal betale sin skat med glæde. Jeg tror ikke, der er nogen her i landet, som er i tvivl om, at der skal betales skatter, eller som er uvillige til at betale skatter. Men der er alt for mange i dag — det er jo snart sagt hele befolkningen — som føler, at skatterne rammer uretfærdigt, at de rammer de forkerte, at man i masser af tilfælde ikke får nok for skatterne. En skattereform, som ville forøge tilliden til skattesystemet, ville være afgørende.

Men dette fører over til et, skal vi sige mere filosofisk problem. Når borgeren har dette forhold til skattevæsenet, er det så ikke bare et udtryk for det forhold, han har til samfundet som helhed? Føler den danske borger i dag, at det danske samfund er hans samfund? Er det ikke sådan, at han føler sig som noget, der bare er et objekt, han er et offer for skattevæsenet, han er et nummer i forskellige offentlige kartoteker? Han er måske genstand for administrationens villige formynderi på det ene eller det andet område. I arbejdslivet er han et lille tandhjul, som man ikke rigtig regner med, før end det går i stykker, og han er et beskedent kort i de kartotekskasser, som nogle organisationsledere stabler sig op på. Ganske vist har han en frist i år eller inden for det nærmeste halve år. Der vil komme et par uger, hvor denne borger, der til daglig bare er et objekt, bliver den ombejlede, den feterede, den skamroste, nemlig i ugerne før han skal hen og sætte krydset. Jeg tror, han ville føle sig mere i den rette position i de få uger før valget, hvis han også til daglig havde en fornemmelse af, at dette samfund virkelig kom ham ved, virkelig var hans samfund.

Man taler ofte om betydningen af at skabe et menneskeværdigt samfund. Det kan bruges som slagord i valgkampe, og det kan da bruges i enhver grundlovstale og ved mange andre gode lejligheder, men man skal måske lige finde ud af, hvad det egentlig betyder. Det har vel lidt for ofte været så-